

Hrvatsko društvo za zaštitu ptica i prirode
Croatian Society for Bird and Nature Protection
Poštanska adresa: Gundulićeva 19a; HR-31000 Osijek
tel: +385 31 202 796; Mobilni: +385 95 909 87 53

PRIMJEDBE NA STUDIJU O UTJECAJU NA OKOLIŠ ZAHVATA IZGRADNJA HIDROELEKTRANE KRŠKO NA RIJECI SAVI U REPUBLICI SLOVENIJI

Temeljem javnog uvida i javne rasprave održane u periodu 08.03-08.04.2011. godine o Studiji utjecaja na okoliš zahvata Izgradnja hidroelektrane Krško na rijeci Savi u Republici Sloveniji, Hrvatsko društvo za zaštitu ptica i prirode, u zakonskom roku podnosi slijedeće primjedbe:

1) Izražavamo javni prosvjed zbog **grubog kršenja formalno-pravne procedure po ovom predmetu.**

Prvo, javni uvid i javna rasprava je započela nakon što je hidroelektrana Krško već započela s gradnjom čime se grubo krše osnovni principi procjene zahvata na okoliš. Smisao čitavog postupka ocjene zahvata na prirodu i okoliš je utvrditi moguće negativne utjecaje prije započinjanja zahvata kako bi se na vrijeme spriječile i izbjegle sve negativne posljedice. Taj princip je osobito važan u slučaju projekata koji imaju prekogranični utjecaj – kao što je to slučaj sa predmetnom hidroelektranom.

Održavanje javne rasprave i javnog uvida nakon što je počela izgradnja objekta ne predstavlja ništa drugo nego najobičniju farsu i igrokaz djelatnika Ministarstva. Što je u biti Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (MZOPUG) uopće željelo postići ovom „javnom raspravom“ o objektu koji se već gradi? Da li želi samo formalno provesti postupak kako bi se zadovoljila zakonska procedura i sakupili svi potrebni „papiri“? Da li želi prikazati da sustav zaštite okoliša u Hrvatskoj funkcionira, iako praksa uključujući ovaj slučaj to brutalno demantira?

Drugo, javno izlaganje koje je održano 09.03.2011. godine (a koje je najavljeno u Informaciji od 22.2.2011) uopće nije bilo vezano uz predmet izgradnje HE Krško, već o namjeravanom zahvatu izgradnje druge slovenske hidroelektrane na rijeci Savi – Brežice, što su usmeno potvrdili i prisutni predstavnici Republike Slovenije. Iz tih razloga, javno izlaganje u predmetnom postupku uopće nije održano te se čitav postupak sukladno odredbama Zakona o zaštiti okoliša treba poništiti i ponovno započeti. Uz to, na web stranicama MZOPUG objavljena je obavijest o Javnom uvidu i javnoj raspravi o Studiji o utjecaju na okoliš za izgradnju Hidroelektrane Krško na rijeci Savi u Republici Sloveniji, te je objavljen i sažetak za HE Krško i obilaznicu Krško. Nakon upozorenja tijekom javne rasprave od strane civilnog sektora za propust i neobjavljivanje sažetka SUO za HE Brežice, a koja je bila predmet javne rasprave, nadležne osobe u Ministarstvu su rekle ispraviti grešku, što se do sada nije desilo. Stoga i s te strane smatramo cijeli proces nepravilnim. Zainteresirane strane su iz nekog razloga bile obmanute, te se uopće nisu mogle pripremiti za kvalitetnu javnu raspravu tijekom izlaganja projekta.

Hrvatsko društvo za zaštitu ptica i prirode
Croatian Society for Bird and Nature Protection
Poštanska adresa: Gundulićeva 19a; HR-31000 Osijek
tel: +385 31 202 796; Mobilni: +385 95 909 87 53

Treće, ako je studija o utjecaju na okoliš bila gotova još u travnju 2007. godine (od kada je datiran dokument „Izvešće o utjecajima na okoliš za HE Krško i obilaznicu Krško – Sažetak; Imos Geateh, 2007) zašto su djelatnici resornog Ministarstva čekali tri i pol godine kako bi obavijestili javnost o predmetnom zahvatu? U slučaju da se tijekom ovog postupka procijeni da zahvat HE Krško ima znatnih negativnih posljedica na prirodu i okoliš u Hrvatskoj, te da je neprihvatljiv – što će djelatnici MZOPUG tada učiniti i na koji način će zaustaviti njegovu izgradnju i puštanje u pogon?

Sve gore navedeno ukazuje na potpunu nekompetentnost državne administracije vezano uz pitanja zaštite okoliša, uključujući prekogranične utjecaje.

2) Studija utjecaja na okoliš je loše i znanstveno-stručno pogrešno napisana, te u cijelosti nepotpuna s nizom nedostajućih podataka vezanih uz procjenu utjecaja zahvata na prirodu i okoliš na području Republike Hrvatske.

Studija obiluje tvrdnjama poput:

„*Utjecaj na protoke rijeke Save u graničnom profilu ocjenjuje se kao zanemariv.*“ – str. 18 Sažetka u poglavlju Utjecaj protočnog režima malih i srednjih voda na graničnom profilu s RH

„*Jedan od utjecaja rada hidroelektrane bit će rast temperature rijeke, ali taj će utjecaj glede na rezultate studije »Međusobni utjecaji energetskih objekata uz i na rijeci Savi iz vidika toplotnog opterećenja Save; IBE, srpanj 2003« biti zanemariv.*“ – str. 40. Sažetka u poglavlju Prekogranični utjecaji

„*Iz zaključaka predmetnog izvještaja o utjecajima na okoliš u kojem smo obrađivali sve sastavne dijelove okoliša proizlazi da utjecaji ne sežu preko državne granice sa Republikom Hrvatskom.*“ – Poglavlje Prekogranični utjecaji u Sažetku

„*Iz izvještaja o utjecajima na okoliš proizlazi da su utjecaji zamjetni, ali da nisu toliki da bi se prenijeli do graničnog profila.*“ – Poglavlje Prekogranični utjecaji u Sažetku itd.

Navedene tvrdnje su u cijelosti netočne i lažne. Naime, danas je dobro poznato da izgradnja nizinskih akumulacija i hidroelektrana uzrokuje dramatične promjene nizvodnih vodnih režima, sprječava slobodan pronos sedimenta i uzrokuje presijecanje migratornih puteva vodenih organizama (www.internationalrivers.org). Na svim većim rijekama Dunavskog sliva, uključujući rijeku Savu, osobit problem predstavlja zaustavljanje pronosa sedimenta (vučenog i suspendiranog nanosa) pri čemu se nizvodno uzrokuju dramatične negativne posljedice u vidu erozije dna, ukopavanja rijeke u vlastito korito i opadanja razina nadzemnih i podzemnih voda (WWF, 2010.). Studija uopće ne obrađuje ove utjecaje na području Republike Hrvatske već nonšalantno tvrdi bez ikakvih dokaza da „*utjecaji ne sežu preko državne granice sa Republikom Hrvatskom.*“ Ako je to tako onda po Espoo konvenciji niti ne treba raditi javnu raspravu u RH.

Studija također ne obrađuje utjecaje zahvata, osobito smanjenje pronosa sedimenta i promjene hidroloških uvjeta na nizvodna područja nacionalne ekološke mreže RH (prvenstveno Sava-Podsused HR2001121 i Sava-Hrušćica HR1000002) iako je iz prethodnih opisa utjecaja na slična područja u Sloveniji evidentno da će oni biti značajni.

Hrvatsko društvo za zaštitu ptica i prirode
Croatian Society for Bird and Nature Protection
Poštanska adresa: Gundulićeva 19a; HR-31000 Osijek
tel: +385 31 202 796; Mobilni: +385 95 909 87 53

Studija utjecaja na okoliš uopće nije obradila alternativna rješenja pod izgovorom da „Nulta varijanta u izvještaju nije obrađivana. Razlog za takvo stajalište je u koncesijskom aktu, koji predviđa gradnju niza elektrana u cjelini i pri tome ne dopušta mogućnost ispuštanja neke od hidroenergetskih stupnjeva. Glede toga morali bi s vidika zaštite okoliša odvojeno procjenjivati koncesijski akt kao oblik plana, što tadašnje zakonodavstvo nije predviđalo.“

Jednako tako nije obrađen niti kumulativni utjecaj izgradnje planiranih 6 hidroelektrana u donjem dijelu Save u Sloveniji (od kojih je jedna izgrađena, dvije su u gradnji (HE Boštanj i HE Krško) a jedna u postupku ocjene zahvata na okoliš (HE Brežice).

Sve su ovo dovoljni razlozi da se temeljem hrvatskog zakonodavstva Studija utjecaja na okoliš odbaci kao nepotpuna i nedovoljno kvalitetna.

Zaključak:

Planirani zahvat izgradnje HE Krško je u izravnoj suprotnosti s odredbama nacionalnog (hrvatskog) zakonodavstva iz područja zaštite prirode, okoliša i voda, kao i preuzetim međunarodnim obvezama vezanima uz zaštitu prirode i održivog gospodarenja vodnim resursima. Planirani zahvat će uzrokovati značajne negativne posljedice po sadašnji hidrološki režim rijeke Save, te dodatno onemogućiti transport sedimenta i time uzrokovati znatne štetne posljedice u hidro-morfološkom smislu. Zahvat će imati prekogranični negativan utjecaj na područja nacionalne ekološke mreže i NATURA 2000 područja u Hrvatskoj (prvenstveno Sava-Podsused HR2001121 i Sava-Hrušćica HR1000002) pri čemu Studija opće nije ocijenila utjecaje na ova područja. **Stoga Studija utjecaja na okoliš ne zadovoljava niti minimalne kriterije za dokumente ovog tipa, treba biti u cijelosti odbačena.**

Korištena literatura:

WWF (2010) Assessment of the balance and management of sediments of the Danube waterway. WWF, Vienna.

Tibor Mikuska

Hrvatsko društvo za zaštitu ptica i prirode